

Výroční zpráva

o činnosti

Ústřední knihovny

Přírodovědecké fakulty MU

za rok 2024

obsah

1. Úvod.....	3
2. Personální obsazení.....	4
3. Knihovní fondy.....	6
4. Shrnutí základních knihovnických služeb.....	8
5. Akvizice monografií a časopisů	10
6. Nákup technologií a licencí.....	14
7. Výměna knihovního fondu	17
8. Elektronické informační zdroje.....	18
9. Podpora vědy a výzkumu, RIV, Open Science	21
10. Vzdělávání a výchova uživatelů.....	22
11. Projekty a granty	25
12. Spolupráce a další aktivity	27

1. Úvod

Vážení čtenáři,

rok 2024 se pro Ústřední knihovnu Přírodovědecké fakulty MU nesl v duchu inovací, mezinárodní spolupráce a rozvoje služeb. Naše knihovna potvrdila svou pozici nejen jako centrum informačních zdrojů, ale také jako dynamické místo setkávání, učení a mezinárodní výměny zkušeností.

Jsme hrdí na to, že jsme poprvé hostili prestižní akci MUST Week, která přivedla do Brna deset odborníků z devíti evropských zemí. Tato událost symbolizuje naši rostoucí roli v mezinárodní knihovnické komunitě a potvrzuje, že naše služby dosahují evropských standardů.

Významným krokem vpřed byla inovace našeho vzdělávacího portfolia. Transformace předmětů Multimedia I a II na Digitální kompetence a nástroje^{1, 2 a 3} odráží naši schopnost rychle reagovat na měnící se potřeby digitální doby a připravovat studenty na výzvy 21. století.

Naše sbírky se rozrostly o více než tisíc nových přírůstků, přičemž jsme posílili zastoupení elektronických knih a pokračovali v retrokatalogizaci. Zvláštní pozornost věnujeme budování kvalitních oborových kolekcí, které odpovídají potřebám výzkumu na jednotlivých ústavech fakulty.

Těší nás rostoucí zájem o naše služby – počet registrovaných uživatelů a návštěvnost knihovny neustále vzrůstá. Kromě tradičních knihovnických služeb jsme pokračovali v aktivitách pořádání kulturních a společenských akcí. Noc s Andersenem přilákala děti zaměstnanců k jedinečnému setkání literatury s vědou, zatímco zapojení do dobročinných iniciativ, jako vánoční sbírka "Stromy splněných přání", potvrdily roli knihovny jako komunitního centra. Tyto aktivity nejsou pouze doplňkem našich služeb, ale důležitou součástí budování vztahů s akademickou komunitou.

Věříme, že aktivity prezentované v této zprávě, dokládají náš závazek poskytovat excelentní služby a být spolehlivým partnerem pro vědu, výzkum i studium. Zároveň si uvědomujeme, že v rychle se měnícím informačním prostředí musíme neustále hledat nové cesty, jak lépe sloužit našim uživatelům.

Do roku 2025 vstupujeme s ambiciózními plány dalšího rozvoje služeb, rozšiřování mezinárodní spolupráce a pokračování v inovacích, které budou odpovídat potřebám moderní akademické komunity.

Děkujeme všem našim uživatelům, partnerům a kolegům za důvěru a spolupráci v roce 2024.

Tatána Škarková, Vojtěch Velísek

vedení Ústřední knihovny PŘF MU

2. Personální obsazení

Zaměstnanci knihovny

Vedoucí knihovny: Mgr. Taťána Škarková

Zástupce vedoucí: Mgr. Klára Urbánková

Oboroví knihovníci: Bc. Jana Němcová, DiS., Bc. Radmila Kouřilová,

Jmenná katalogizace: Mgr. Romana Drimlová

Výpůjční služby: Mgr. Jana Nguyen Baluchová, Marie Doležalová, Jana Hubičková, DiS., Mgr. Marie Novosadová Šípková, DiS., Mgr. Klára Urbánková, Mgr. Vojtěch Velísek, Mgr. Jan Vokřál

Výměna publikací: Mgr. Klára Urbánková

Časopisy, MVS, MMVS: Bc. Naďa Trenčanská

Podpora VaV, RIV, metodik Open Science: Mgr. Marie Novosadová Šípková, DiS.

Správa EIZ, metodik Open Science: Mgr. Jana Nguyen Baluchová

ICT specialista, Informační výchova: Mgr. Jan Vokřál

Digitalizace: Marie Doležalová, Jana Hubičková, DiS., Mgr. Jan Vokřál

Multimediální ateliér: Ing. Dominik Alvaro Rada, Mgr. Marek Stehlík, Mgr. Vojtěch Velísek

Marketing a PR: Mgr. Vojtěch Velísek,

Kolegyně na RD/MD: Mgr. et Mgr. Dagmar Chytková

Ústřední knihovna má k 31. 12. 2024 – 12 zaměstnanců/10,05 knihovnických úvazků.

Knihovní rada

V roce 2024 zasedala dne 7. 6. v následujícím složení:

Předsedkyně:

doc. Mgr. Markéta Munzarová, Dr. rer. nat., proděkanka pro spolupráci se středními školami, péči o talenty, sociální oblast a celoživotní vzdělávání

Tajemnice:

Mgr. Taťána Škarková, vedoucí Ústřední knihovny PřF MU

Členové:

doc. RNDr. Eduard Fuchs, CSc., Ústav matematiky a statistiky

RNDr. Vladimír Herber, CSc., Geografický ústav

doc. RNDr. Rostislav Melichar, Dr., Ústav geologických věd

RNDr. Robin Pěnička, Ph.D., Ústav antropologie

doc. RNDr. Vladimír Štefl, CSc., zástupce fyzikálních ústavů

Sekretářka:

Mgr. Klára Urbánková

Zápisy z knihovních rad jsou k dispozici na [webu knihovny](#).

3. Knihovní fondy

V oborových sbírkách probíhaly po celý rok standardní práce na fondu – akvizice, adjustace, jmenná a věcná katalogizace monografií, časopisů, kvalifikačních prací a dalších dokumentů ze specifického výzkumu, výzkumných záměrů a grantů.

Fondy v úkonech a číslech

- pomocí aplikace v IS MU *Změny v literatuře předmětů* byla zkontrolována přidaná literatura do předmětů za rok 2024
- byla provedena kontrola produkce **e-knih** na [Munispace](#)
- do bibliografických záznamů v IS byly doplňovány odkazy na e-verze dokumentů
- vyučující byli informováni o novinkách a zkušebních přístupech do databází ÚK PřF
- v rámci projektu *Digitalizace kvalifikačních prací Přírodovědecké fakulty MU* pokračovala digitalizace kvalifikačních prací z let 2001-2006
- prezenčně bylo využito ve studovnách **2 606 dokumentů** (oproti 2 345 dok. v roce 2023)
- nejvíce se půjčovalo vysokoškolské skriptum **Diferenciální počet funkcí více proměnných | Došlá, Došlý**
- **do databáze MUB03** byly zkatalogizovány garanty oborů vybrané **volně dostupné (OA) e-knihy především z produkce českých univerzit**
- knihovnám MU byly rozděleny finanční prostředky v rámci **PPSŘ** pro aktivitu *Podpora internacionalizace kurikula*; pro Ústřední knihovnu bylo vyhrazeno 25 000 Kč; zakoupené knihy byly oskenovány do e-prezenčky
- v rámci přípravy na **přechod na nový knihovní systém** bylo absolvováno několik schůzek v oblasti akvizice, katalogizace a výpůjčního protokolu
- v **600** bibliografických záznamech došlo k opravě věcného popisu, což přispělo k harmonizaci rejstříků souborného katalogu MU
- v rámci projektu **CARDS** bylo opraveno **2 100 záznamů**
- naskenováno bylo 286 obálek a 885 stran znění obsahu

Online přístup

Uživatelé mají možnost vyhledávat e-knihy a zadávat požadavky na nákup přes platformu **ProQuest Ebook Central**. Požadavky jsou následně schvalovány a e-knihy objednány prostřednictvím portálu **ProQuest Lib Central**.

Využíván je také akviziční nástroj v **EBSCOhost Collection Manager: eBook Manager**. Funkce *Search Profiles* zasílá jednou týdně informační e-mail, které novinky do databáze ECM přibýly. Tato služba je poskytována i garantům oborů.

Byly zakoupeny tyto e-knihy:

Behaviour in our bones

Industrial plasma engineering

Magnetic properties of antiferromagnetic oxide materials

Making sustainability measurable

Placing critical geographies

Plasma physics and engineering

The Oxford handbook of evolutionary psychology and behavioral endocrinology

The Oxford handbook of evolutionary psychology and parenting

The Oxford handbook of evolutionary psychology and romantic relationships

Fondy dle oborů

Ve sbírce **antropologie** pokračovala **retrokatalogizace monografií a časopisů**.

Ve sbírce **geografie** byly **tříděny a zpracovávány separáty**.

Ve sbírce **geologie** byly **zpracovávány informační bulletiny** *Geological Survey professional paper*, byl vyčleněn policový prostor pro multiplikáty a byly tříděny a zpracovány separáty.

4. Shrnutí základních knihovních služeb

Knihovní fond k **31. 12. 2024** činil celkem **178 830** knihovních jednotek.

V roce 2024 se zpracovalo **2 553 bibliografických záznamů** (přírůstek byl 1 109 knih, časopisů a e-books, retrokatalogizace proběhla u 1 441 jednotek).

Odebíráno bylo celkem **143 titulů časopisů** (exemplářů 149).

Úbytek činil **40 odepsaných** knihovních jednotek.

V knihovně bylo zrealizováno **24 výpůjček MVS**.

ÚK poskytuje **352 studijních míst**, z toho **66 míst s PC** (z toho 3 katalogové PC a 7 PC se systémem v anglickém jazyce).

K dispozici je **1 multifunkční zařízení**, **1 velkoformátový skener**, **1 self-check** a **1 stolní skener**.

Statistika knihovny k 31.12.2024

	2022	2023	2024
Knihovní fond	176 663	177 761	178 830
Počet přírůstků	1350	1 251	1 109
Počet retro záznamů	1 908	1 399	1 441
Celkem zpracovaných bibliografických záznamů	3 258	2 650	2 553
Úbytky	205	142	40
Počet titulů odebíraných časopisů	153	150	143
Počet exemplářů časopisů	180	153	149
Zaregistrovaní uživatelé	10 670	14 092	16 143
Registrované výpůjčky	14 964	15 695	16 428
MVS, MMVS	56/0	46/20	24/24
Počet účastníků výuky v akred. předmětech/ Počet účastníků školení pro uživatele	59/233	82/134	93/118
Počet hodin výuky v akreditovaných předmětech/ Počet hodin školení pro uživatele	165/9	172/6	168/2
Tituly zpřístupňovaných e-knih	127	136	145
Počet návštěv uživatelů v prostorách knihovny	55 807	79 477	92 702
Finance na nákup odborné literatury	981 161	3 997 453	5 207 299

5. Akvizice monografií a časopisů

Rok 2024 ukázal stabilní trendy ve výdajích na akvizici monografií, nicméně u časopisů došlo k výraznému poklesu investic. V tomto roce jsme také obdrželi více jak 400 darů dokumentů.

Monografie – čerpání z grantů

	2023		2024	
	Počet ks	Částka v Kč	Počet ks	Částka v Kč
Antropologie	15	22 710	5	9 254
Fyzika	13	14 915	10	14 130
Geografie	34	22 757	24	18 993
Geologie	5	10 385	12	4 468
Matematika	11	20 687	34	44 326
Celkem	78	91 454	85	91 171

Monografie – čerpání z 1214

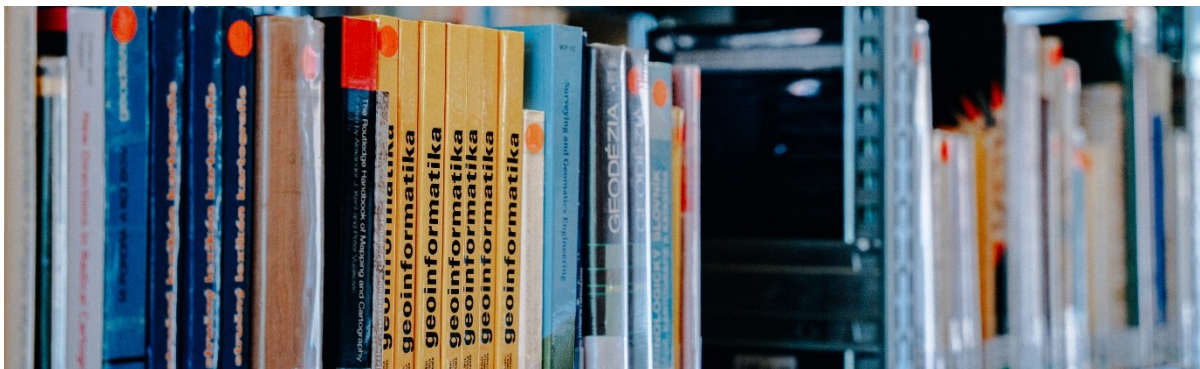
	2023		2024	
	Počet ks	Částka v Kč	Počet ks	Částka v Kč
Antropologie	13	59 641	51	58 749
Fyzika	34	57 297	28	57 727
Geografie	78	59 292	87	51 169
Geologie	118	40 835	56	61 239
Matematika	260	57 678	73	57 179
Všeobecnosti	4	11 735	28	12 019
Celkem	570	286 478	323	298 082

Monografie – čerpání z 1813/1182

	2023		2024	
	Počet ks	Částka v Kč	Počet ks	Částka v Kč
Antropologie	3	6 210	3	2 340
Fyzika	3	4 458	5	4 957
Geografie	3	5 021	4	8 847
Geologie	2	4 609	3	5 156
Matematika	4	4 748	4	3 478
Celkem	15	25 046	19	24 778

Monografie – čerpání z 1128

	2023		2024	
	Počet ks	Částka v Kč	Počet ks	Částka v Kč
Antropologie	0	0	0	0
Fyzika	0	0	0	0
Geografie	1	389	1	711
Geologie	50	12 712	0	0
Matematika	1	2 077	0	0
Všeobecnosti	10	3 287	10	12 626
Celkem	62	18 465	11	13 337

Monografie – ostatní ústavy

	2023		2024	
	Počet ks	Částka v Kč	Počet ks	Částka v Kč
Děkanát + Botanická zahrada	7	7203	9	4 251
Celkem	7	7203	9	4 251

Dary a kvalifikační práce (KP)

	2023		2024	
	Dary	KP	Dary	KP
Antropologie	33	0	24	21
Fyzika	11	0	6	0
Geografie	54	58	43	53
Geologie	57	0	292	15
Matematika	27	0	20	0
Všeobecnosti	26	-	50	-
Celkem	208	58	435	89

Akvizice časopisů pro jednotlivé ústavy

	2023	2024
	Částka v Kč	Částka v Kč
Geografický ústav	50 708	43 081
Fyzika-společné platby ústavů	92 720	35 207
Ústav antropologie	0	0
Ústav geologických věd	3 359	6 644
Ústav matematiky a statistiky	18 617	23 790
Celkem	167 404	108 722

Akvizice časopisů pro ostatní pracoviště

	2023	2024
	Částka v Kč	Částka v Kč
Botanická zahrada	3 908	3 408
Děkanát	19 461	13 772
Ústřední knihovna	15 074	9 173
Celkem	38 443	26 353

6. Nákup technologií a licencí

Nákup technologií

Název zboží	ks	Celkem Kč
skener Epson Perfection V19	1	2 238
myš počítačová CONNECT IT CMO-2500	1	399
USB sluchátka s mikrofonom C-TECH NEMESIS V2	2	677
Kabel Baseus USB-A na USB-C	3	297
Kabel Baseus USB-C na USB-C	1	189
Síťový kabel Hama U/UTP	1	111
Gembird UTP CAT5E kabel	1	60
Hama U/UTP CAT5E síťový kabel	1	228
Hama U/UTP CAT5E síťový kabel	1	124
Epson modul USB port UB-U02III	1	1 197
Redukce Hama USB-C na HDMI	1	514
Epson modul USB port UB-U02III	1	1 197
dokovací stanice ThinkPad USB-C Universal Dock	1	3 859
dokovací stanice ThinkPad USB-C Universal Dock	1	3 859
PC Lenovo ThinkPad T14 G5 Ryzen 7	1	24 756
PC Lenovo ThinkPad T14 G5 Ryzen 7	1	24 756
Klávesnice Logitech K120 for Business	2	653
Logitech myš B100 Optical USB Mouse	2	302
TRUST sluchátka s mikrofonom Ayda PC headset	2	1 161
Raspberry Pi 32GB microSDHC	1	388
Spectrum 3D filament, PLA glow in the dark	1	929
MediaRange 5-Button Wireless prezentér	1	535
Celkem	28	68 429

Nákup filamentu

Název zboží	ks	Celkem Kč
Prusament PETG Orange 1 kg	1	798
Prusament Prusa Galaxy Black 2 kg *	2	2 038
Original Prusa MMU3 Upgrade kit pro MK3S+ *	2	14 801
Original Prusa MMU3 Upgrade kit pro MK3.9/4 *	1	7 400
Celkem	6	25 037

* zakoupeno z projektu NPO

Nákup tonerů

Název zboží	ks	Celkem Kč
toner XEROX 6280	1	1 598
toner Epson Aculaser M2400D	1	4 059
toner Kyocera Mita M5526 TK-5240C	1	2 063
toner Kyocera Mita M5526 TK-5240K	1	1 408
toner Kyocera Mita M5526 TK-5240M	1	2 063
toner Kyocera Mita M5526 TK-5240Y	1	2 063
toner OKI 46508711 Cyan	2	6 534
Celkem	8	19 788

Servis technologií

Název zboží	ks	Celkem Kč
Servis knižního skeneru Bookeye 4 V2 Kiosk	1	8 712
Celkem	1	8 712

Nákup licencí

Název zboží	ks	Celkem Kč
prodloužení licence SIP2	1	11 558
Canva	1	2 235
Licence Power BI Pro	1	600
Celkem	2	14 393

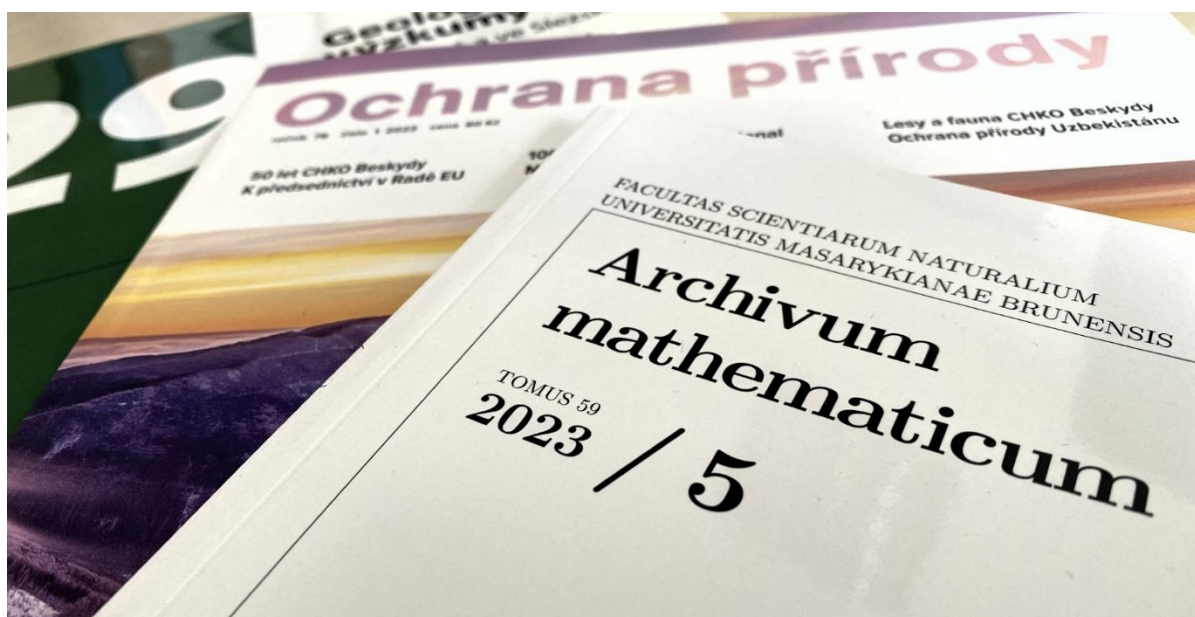

7. Výměna knihovního fondu

Periodika zasílaná na principu výměny nebo daru českým a zahraničním partnerským institucím.

Název periodika	Počet zahraničních odběratelů	Počet tuzemských odběratelů	Odběratelů celkem
Archivum Mathematicum	80	13	93
Geologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku	1	6	7
Ochrana přírody	1	0	1
Celkem	82	19	101

Odeslané publikace	2022	2023	2024
Počet celkem	368	299	180
Poštovné celkem v Kč	13 050,50	10 273,20	8 770,30

8. Elektronické informační zdroje

Převážná část požadovaných elektronických informačních zdrojů je smluvně zajištěna přes národní centrum **CzechELib**. Ústavy na PřF díky tomu mají přístup ke klíčovým multioborovým a oborovým databázím a kolekcím vyžadujících licenci.

- Nejpoužívanější multioborová rozhraní v rámci MU byly **EbscoHost** a **ProQuest**.
- Nejvíce využívané multioborové databáze byly **ScienceDirect**, **JSTOR**, **SpringerLink** a **Wiley**.
- Z citačních databází byly nejvíce využívány platformy **Scopus** a **Web of Science** (včetně Core Collection).
- V rámci přírodovědných databází byl největší zájem o **MathSciNet**, **American Chemical Society** a kolekci časopisů **Nature**.

Ústavy Přírodovědecké fakulty v areálu Kotlářská si v rámci **CzechELib** financovaly přístup k následujícím e-zdrojům:

- *IOPscience*
- *American Physical Society e-Journals* - kolekce *APS ALL*
- *American Mathematical Society Journals*
- *Taylor & Francis - Mathematics and Statistics Collection*
- *MathSciNet*
- *SCOAP3*

Mimo **CzechELib** si ústavy předplácí časopisy *Cartography and Geographic Information Science* (Taylor & Francis), *Georgian Mathematical Journal*. Na vyžádání je také možné přistupovat k elektronické verzi časopisů *Dnešní svět*, *Vesmír* a *Reflex*, případně využít databázi *PressReader*.

Využívanost placených e-zdrojů

IOPscience

Kolekce v roce 2024 obsahovala 109 časopisů.

Nejvíce využívané tituly byly *Plasma Sources Science and Technology*, *Journal of Physics D: Applied Physics*, *The Astrophysical Journal* a *Plasma Science and Technology*.

	2023	2024
Total Item Requests ¹	29 493	9 761
Unique Item Requests ²	37 141	7 053

American Physical Society e-Journals – kolekce APS ALL

V rámci předplatného se nabízí 11 časopisů.

Nejvíce využívané tituly byly *Physical Review B*, *Physical Review Letters* a *Physical Review E*.

	2023	2024
Total Item Requests	2 613	3 470
Unique Item Requests	2 509	2 853

American Mathematical Society Journals

Nejvyužívanějšími časopisy v rámci kolekce matematických titulů byly *Transactions of the AMS*, *Proceedings of the AMS* a *Mathematics of Computation*.

	2023	2024
Total Item Requests	237	311
Unique Item Requests	226	286

¹ Total Item Requests znamená celkový počet požadovaných položek - tj. celkový počet stažených článků.

² Unique Item Requests znamená celkový počet unikátních požadovaných položek - tj. celkový počet unikátních stažených článků bez duplicit.

Taylor & Francis – Mathematics and Statistics Collection

Kolekce zahrnovala 49 časopisů.

Nejvyužívanějšími časopisy byly *Journal of Applied Statistics*, *Journal of Business & Economic Statistics*, *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology* a *Journal of the American Statistical Association*.

	2023	2024
Total Item Requests	1 655	1 874
Unique Item Requests	1 015	1 190

MathSciNet

Jedná se o matematickou abstraktovou, recenzní a bibliografickou databázi od Americké matematické společnosti AMS.

	2023	2024
Total Item Requests	3 513	2 570
Unique Item Requests	3 257	2 059

Cartography and Geographic Information Science

Odborný akademický časopis z oblasti kartografie a geografické informační vědy vydává Taylor & Francis.

	2023	2024
Total Item Requests	165	136
Unique Item Requests	97	90

9. Podpora vědy a výzkumu, RIV, Open Science

Open Science

Pro výzkumné pracovníky a pracovnice naší fakulty poskytujeme podporu v oblasti otázek týkajících se APC, slev u vydavatelů sjednaných pro MU, licenčních podmínek a režimů publikování u vydavatelů, výzkumných dat a konzultace k DMP. Na žádost autorů jsme také pomáhali s vkládáním plných textů do repozitáře MU. Pro informovanost akademiků byla i v roce 2024 udržována stránka [Open Science](#), kde jsou sdíleny klíčové informace, odkazy a aktuality v této oblasti. Stránka je dostupná jak z knihovního, tak fakultního webu.

Citační analýza

V roce 2024 knihovna začala poskytovat službu zpracování citačních analýz jako podkladů k přílohám citační činnosti výzkumných pracovníků a pracovnic pro jejich habilitační řízení a řízení k jmenování profesorem. V uplynulém roce byli zpracovány podklady pro habilitační řízení dvou akademiků z ústavů sídlících v areálu Kotlářská 2.

Vědecké publikování (RIV)

Knihovna působí jako fakultní koordinátor pro sběr publikačních výsledků do národního Rejstříku informací o výsledcích (RIV). Ve spolupráci s garantkami z ústavů (ÚCH, RCX, ÚBZ, ÚA) jsme zajišťovali evidenci a kontrolu výsledků vědy a výzkumu fakulty v IS MU. Poskytovali jsme individuální konzultace spojené s publikační činností a evidencí publikací. V rámci poskytovaných služeb jsme na vyžádání zpracovali přehledy publikační činnosti jednotlivců i pracovišť PŘF.

Ve spolupráci s proděkanem pro VaV jsme koordinovali sběr nominací nejlepších výsledků fakulty za posledních pět let do národního hodnocení (Modulu 1) a podíleli jsme se na zpracování publikačních podkladů pro fakultní rozpočet 2025.

10. Vzdělávání a výchova uživatelů

V roce 2024 knihovna pokračovala ve svém poslání rozvíjet uživatele v jejich informační a digitální gramotnosti. Hlavní cíl směřoval k rozvoji klíčových dovedností, které jsou nezbytné pro úspěšné studium a výzkum v moderním informačním prostředí. Konkrétně se tak dělo v předmětu **Informační výchova – Vědecké informace a jejich vyhledávání** (1 kredit), nově pak v inovovaném předmětu **Digitální kompetence a nástroje 1** (2 kredity), **Digitální kompetence a nástroje 2** (2 kredity) a **Digitální kompetence a nástroje 3** (2 kredity), které vzešly z původního předmětu **Multimedia ve výuce I** (5 kreditů) a **Multimédia ve výuce II** (5 kreditů).

Informační výchova XK010 (vědecké informace a jejich vyhledávání)

Předmět Informační výchova je vyučován formou e-learningu v obou semestrech akademického roku. Na jaře 2024 si předmět zapsalo **33 studujících**, úspěšně z nich předmět ukončilo 25 studentů. V podzimním semestru bylo zapsáno **studujících 14**, z nichž úspěšně předmět ukončilo 11 studentů.

Informační výchova je úvodním kurzem do oblasti akademických dovedností v kontextu práce s odbornými zdroji. Kurz je určen především pro začínající studenty bakalářských oborů, jehož dokončením student získává 1 kredit. Předmět nabízí elementární rozhled do oblastí např. vyhledávání tištěné i elektronické literatury, posuzování kvality zdrojů za pomoci citačních databází, tvorby bibliografických záznamů vědeckých publikací atd.

Multimedia ve výuce I, II (C7660, C7665)

Digitální kompetence a nástroje I, II, III (XS901, XS902, XS903)

Předmět Multimedia ve výuce I byl vyučován hybridní formou v jarním semestru akademického roku 2023/2024. Předmět si zapsalo **16 studujících**, přičemž devět z nich zakončilo předmět úspěšně. Multimedia ve výuce II nebyla z důvodů nedostatečného zaplnění kapacity realizována.

V souladu s rychlým vývojem technologického prostředí a měnícími se potřebami současného vzdělávání jsme provedli inovaci našeho studijního programu. Předměty Multimedia I a II byly inovovány na nové kurzy Digitální kompetence a nástroje I, II a III, což představuje významný krok vpřed v přípravě našich studentů na výzvy digitální éry.

Původní předmět Multimedia již poskytoval studentům solidní základ v oblasti grafické

a audiovizuální tvorby, umělé inteligence, právního zasazení tvorby i prezentačních schopností – to vše v praktické formě využívající vybavení multimediální učebny. Inovace na předmět Digitální kompetence a nástroje představuje především aktualizaci studijních materiálů o nejnovější poznatky a trendy, společně s modernizací metodických přístupů k výuce. Tato inovace kurikula posiluje naši pozici jako instituce, která aktivně reaguje na společenské změny a připravuje absolventy s kompetencemi odpovídajícími požadavkům 21. století

Předmět Digitální kompetence a nástroje I, II a III si souhrnně na podzim akademického roku 2024/2025 v hybridních formátech zapsalo **16 studujících**, přičemž všichni studující předmět úspěšně dokončili.

Školení EIZ

Za přispění knihovny proběhlo také několik přednášek na oborech geografie a matematika, při kterých byli studující seznámeni s možnostmi a prací s elektronickými informačními zdroji. Těchto přednášek se zúčastnilo celkově **129 studujících**.

Masarykovi učící knihovníci a IVIG

Zaměstnanci ÚK se jsou účastni ve skupině **Masarykovi učící knihovníci**, známé také pod názvem Mučící knihovníci. V roce 2024 byl dokončen rámec informační gramotnosti, který bude sloužit knihovnám jako výchozí podklad pro vzdělávání.

Zaměstnanci jsou také členy Pracovní skupiny pro informační vzdělávání a informační gramotnost (IVIG) pod hlavičkou Asociace knihoven vysokých škol (AKVŠ).

Společné setkání, teambuilding, brainstorming

Dne 13. září se uskutečnilo strategické setkání zaměstnanců knihovny zaměřené na hodnocení současného stavu služeb a formulování dlouhodobé vize rozvoje. Akce měla charakter teambuildingu s odborným obsahem a poskytla prostor pro prezentaci dílčích výsledků probíhajících výzkumných aktivit i diskusi o směřování knihovny.

V rámci setkání byly představeny předběžné závěry z výzkumu navigačního systému knihovny, který se zaměřuje na optimalizaci orientace uživatelů v prostorách knihovny a zefektivnění vyhledávání informačních zdrojů. Dále byly prezentovány výsledky analýzy přístupnosti webových stránek knihovny, která hodnotí současnou úroveň bezbariérovosti online služeb a identifikuje oblasti pro zlepšení.

Hlavní část programu byla věnována společné diskusi o vizi knihovny do budoucna. Zaměstnanci měli příležitost podílet se na formulování strategických cílů a priorit, které budou směřovat rozvoj knihovny v následujících letech. Tato participativní forma plánování přispěla k vytvoření společného pochopení budoucích výzev a možností rozvoje knihovnických služeb.

11. Projekty a granty

GEOBIBLINE

Projekt již skončil, ale nadále probíhá pravidelný měsíční export našich záznamů (bohemikální dokumenty: monografie, články, sborníky, kvalifikační práce, kartografické dokumenty). Záznamy se nyní ukládají pouze do katalogu MU, v případně obnovení spolupráce budou exportovány hromadně.

Celkem bylo v roce 2024 uloženo **64 záznamů**.

Geobibline

Národní knihovna České republiky

Spolupráce pokračuje s Národní knihovnou České republiky – zasílání geografických autorit do databáze Národní autority (AUT).

TEMAP – Technologie pro zpřístupnění mapových sbírek ČR

Metodika a software pro ochranu a využití kartografických děl národního kartografického dědictví je projektem *Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity NAKI* (identifikační kód DF11P01OVV003). Poskytovatelem finančních prostředků je *Ministerstvo kultury ČR*. Příjemcem projektu je Moravská zemská knihovna v Brně, partnery v projektu jsou Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Geografický ústav Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity. Probíhá spolupráce na projektu dle dohodnutých pravidel s členy realizačního týmu.

V roce 2024 bylo zpracováno **11 bibliografických záznamů**.

Temap

CzechELib

Nákup a správu klíčových EIZ pro potřeby výzkumných a vzdělávacích institucí v ČR zajišťuje Národní centrum pro elektronické informační zdroje při Národní technické knihovně v Praze. Projekt CzechELib byl zahájen v roce 2017 a od 1. 1. 2018 jsou již klíčové elektronické zdroje z cca 50 % financovány ze státní finanční podpory, přičemž zbylou část ceny hradí zapojené

instituce. Koncem roku 2022 skončilo 5leté období, na které mělo centrum uzavřeno smlouvy s dodavateli EIZ a akademickými institucemi v ČR. Pro období 2023 až 2027 byly uzavřeny nové smlouvy. Financování projektů zatím zůstává stejné, ale od roku 2024 se finanční dotace CzechElib sníží z dosavadních 50 % na 47,5 % (a každý další rok až do 2027 bude klesat o dalších 2,5 %). Kromě finanční podpory je cílem projektu také snížení administrativní zátěže zapojených institucí a posílení vyjednávací pozice ve vztahu k producentům EIZ.

Z prostředků CzechELib jsou pro potřeby Masarykovy univerzity zajištěny významné multiborové databáze jako **EBSCO Academic Search Ultimate**, **ScienceDirect**, **ProQuest**, **JSTOR** či **Wiley**, citační databáze **Web of Science** a **Scopus**, kolekce více než 20 000 e-knih od významných producentů a také celá řada oborových databází a kolekcí elektronických časopisů, např. z produkce vydavatelství **Nature Publishing Group**.

Digitalizace DP

V roce 2024 bylo zdigitalizováno 130 jednotek VŠKP. Mimo samotnou digitalizaci stále pokračuje práce na analýze (ne)přítomnosti digitální kopie zbývajících antropologického fondu VŠKP v IS archivu závěrečných prací za roky 2001–2006. V rámci importu digitalizovaných jednotek byla přidělena práva na vkládání digitalizovaných prací archivu vybraným zaměstnancům knihovny a seznámení importérů s prostředím v němž bude import digitalizovaných VŠKP probíhat. Přesný proces importu prací do IS archivu (např. jmenná konvence, detaily ohledně procesu nahrávání) bude doladěn během roku 2025.

12. Spolupráce a další aktivity

Výstavy

Přízemí knihovny je nejvíce navštěvovaná část knihovny a již pravidelně jsou vám v tomto prostoru nabízeny instalace rozličných tematických výstav – v roce 2024 to byla historická výstava **Uloupené umění** zcizených, ztracených a znovu nalezených uměleckých pokladech, výstava **RECETOX – 40 let** o historii tohoto výzkumného ústavu a v neposlední řadě také výstava studentů CJV, kteří představili své vědecké postery v cizím jazyce.

Výstava – RECETOX – 40 let

Výstava – Uloupené umění

MUST WEEK: MUNI LIB EDITION

Ve dnech 2.–6. září 2024 hostila Ústřední knihovna Přírodovědecké fakulty poprvé mezinárodní akci MUST Week (Masaryk University Staff Training Week). Tato prestižní událost přivedla na fakultu deset odborníků z univerzitních knihoven devíti evropských zemí – Španělska, Maďarska, Francie, Norska, Bosny a Hercegoviny, Německa, Slovenska, Chorvatska a Finska.

Pětidenní program byl tematicky zaměřen na současné trendy v knihovní praxi a zahrnoval přednášky, workshopy a prohlídky fakultních knihoven. Hlavní témata se soustředila na Open Science, Informační vzdělávání, implementaci umělé inteligence v knihovních službách a well-

being zaměstnanců. Účastníci se seznámili se značkou MUNI LIB, sítí knihoven Masarykovy univerzity a jejich službami.

Součástí programu byly také prezentace zahraničních účastníků o specifických projektech a výzvách jejich domovských institucí, což umožnilo vzájemnou výměnu zkušeností a best practices. Akce byla doplněna kulturním programem představujícím Brno a jeho památky.

Na základě zpětné vazby od účastníků byla akce vyhodnocena jako velmi úspěšná. MUST Week potvrdil význam mezinárodní spolupráce v oblasti knihovnických služeb a přispěl k budování sítě profesních kontaktů mezi evropskými univerzitními knihovnami.

Noc vědců

Poslední zářijový pátek se Masarykova univerzita opět připojila k Noci vědců, celorepublikové akci popularizující vědu pro širokou veřejnost. Program připravují vědecké instituce, univerzity nebo hvězdárny, které zvou na rozmanité přednášky, výstavy, komentované ukázky, hry, soutěže či kvízy. Část programu probíhá také online v podobě podcastů nebo videí. Akce se v republice pořádá od roku 2005 a pro každý ročník je stanoveno jedno zastřešující téma. Téma pro rok 2024 byla *Proměna*.

V ÚK jsme si pro návštěvníky Noci připravili **prohlídku zajímavých knih z fondu** a program pro děti i dospělé v podobě **luštění a hádanek** s tematikou oborů zastoupených v knihovně.

Noc s Andersenem

V rámci akce Noc s Andersenem se naše Ústřední knihovna 22. března proměnila v magický pohádkový svět, který přilákal děti zaměstnanců fakulty k jedinečnému setkání s literaturou a vědou. Tato prestižní akce, která každoročně spojuje knihovny v České republice i zahraničí, má za cíl podporovat čtenářství u dětí prostřednictvím kreativních a vzdělávacích aktivit.

Letošní ročník jsme tematicky zaměřili na Světový den vody a 180. výročí vydání Andersenovy pohádky Sněhová královna. Pro účastníky bylo připraveno interaktivní putování knihovnou, které originálně kombinovalo přírodovědné poznatky s literárním zážitkem. Děti postupně poznávaly původ vody na Zemi, její koloběh v přírodě, kulturní význam vody v lidských příbězích a problematiku znečišťování životního prostředí.

Celý program byl koncepčně propojen s pohádkovým příběhem – děti plněním úkolů symbolicky očišťovaly Sněhovou královnu od nánosů špíny způsobených lidskou činností. Výjimečnou přidanou hodnotu akci dodala spolupráce s odborníky z astrofyziky a geografie, kteří pro mladé účastníky připravili poutavé přednášky doplněné o atraktivní fyzikální pokusy.

Úspěch akce potvrzuje potenciál knihovny jako prostoru pro interdisciplinární vzdělávání a kreativní přístupy k popularizaci vědy. Pozitivní ohlas od účastníků i organizátorů nás motivuje k pokračování v této tradici a dalšímu rozvoji podobných aktivit podporujících čtenářství a zájem o vědu u mladé generace.

Ostatní charitativní akce

V roce 2024 prostory knihovny hostily několik dobročinných iniciativ organizovaných našimi partnery.

V prosinci proběhla ve spolupráci se Spolkem přátel PdF a MUNI vánoční sbírka Stromy splněných přání, při které si návštěvníci mohli vybrat přáníčko z vánočního stromku a přispět tak k naplnění přání potřebných.

Knihovna také poskytla prostor pro sbírku výtvarných potřeb organizovanou studentským spolkem SPOLU. Vybrané materiály byly následně využity pro arteterapeutické aktivity s klienty psychiatrických zařízení.

Výjezdy do zahraničí

Rok 2024 byl pro knihovnu významný z hlediska mezinárodní spolupráce a profesního rozvoje zaměstnanců prostřednictvím účasti na prestižních zahraničních akcích.

Creating Knowledge 2024 - Helsinki

Ve dnech 5.–7. června se zástupce knihovny zúčastnil jedenáctého ročníku mezinárodní konference Creating Knowledge v Helsinkách, pořádané pod záštitou skandinávské sítě NordINFOLIT. Konference s tématem "Think before you click: responsibility in the digital information landscape" přilákala dvě stě knihovníků z evropských zemí.

Program zahrnoval tři klíčové přednášky věnované umělé inteligenci, neurovědě učení a dezinformacím, doplněné čtyřiceti krátkými příspěvky a devíti workshopy. Zvláštní pozornost byla věnována současným trendům v univerzitním informačním vzdělávání, praktickému využití AI v knihovních službách a metodám boje proti dezinformacím.

Součástí programu byly také prohlídky významných finských knihoven včetně architektonicky oceněné Helsinki University Library a světově proslulé Helsinki Central Library Oodi, knihovny roku 2019. Konference poskytla cenné poznatky o současných výzvách v oblasti informačního vzdělávání a potvrdila, že úroveň českého knihovnictví je srovnatelná se skandinávskými standardy.

Exkurze do knihoven Dánska a Německa

V květnu se uskutečnila studijní exkurze do akademických a veřejných knihoven v Dánsku a Německu, organizovaná Asociací knihoven vysokých škol. Program zahrnoval návštěvy South Denmark University v Koldingu, Aarhus University Library, inovativní veřejné knihovny Dokk1 v Aarhusu, Kolding Public Library a knihoven Universität Osnabrück.

Exkurze se zaměřila na transformaci knihovnické profese od tradičních funkcí (material handling, cataloging) směrem k moderním rolím (research service providers, learning centers). Návštěvy také potvrdily význam architektonického řešení knihovních prostor a jejich vliv na uživatelskou zkušenost.

Odborná praxe studentů

V termínu 20. – 31. května proběhla odborná praxe se studenty Obchodní akademie a vyšší odborné školy Brno. Studenti byli zaškoleni v základních knihovnických procesech jako je katalogizace, akvizice, výměna, digitalizace, služby aj. Dále byli seznámeni s publikační praxí na MU, systémem využívání elektronických informačních zdrojů nebo s předměty vyučovanými knihovníky. Praktické zapojení studentů probíhalo kromě výše zmíněných procesů také přes návrhy organizace knihovnických akcí či návrhy úprav knihovního prostoru a služeb.

Verze 1.0 - 25.06.2025

V případě chyb, nejasností či dotazů se nám ozvěte na e-mail knihovna@sci.muni.cz